

Примѣръ. Да ся направи отбивъ отъ мѣнителницѣ за 4850 грошя, коя-то ся исплаща прѣди $13\frac{1}{2}$ мѣсяцы до срока, по $\frac{3}{4}$ грош. отъ 100 на мѣсяцъ.

Да найдемъ проценты-ты за $13\frac{1}{2} = \frac{27}{2}$ мѣсяцы, по съразмѣрность :

$$1 \text{ мѣс.} : \frac{27}{2} \text{ мѣс.} = \frac{3}{4} \text{ гр.} : x \text{ гр.}$$

$$x = \frac{27}{2} \times \frac{3}{4} = \frac{81}{8} \text{ грошя.}$$

Послѣ, всякои $100 + \frac{81}{8}$ грошя отъ мѣнителничнѣ-тѣ сумма да обърнемъ въ 100 грошя по съразмѣрность

$$100 + \frac{81}{8} : 4850 = 100 : x$$

$$x = \frac{100 \times 4850 \times 8}{881} = 4404\frac{76}{881} \text{ грошя.}$$

И така, въ тоя случай, мѣнителница-та има такъвъ цѣнѣж. А отбивъ-тъ ѣще бѣде:

$$4850 - 4404\frac{76}{881} = 445\frac{805}{881} \text{ грошя.}$$

187. Въ търговскы работы и у банкыры (за-рафы) отбивъ става друго-яче. Тукъ всякои 100 грошя отъ мѣнителничнѣ суммѣ ся обращать въ 100—5, 100—6, 100—7 , ако годишни-ти проценти сѣ были 5, 6, 7 Отъ това банкырѣ-тъ, при плащаніе настоящы-ты пары за мѣнителницѣ, добыва не само *лихвѣ-тѣ отъ мѣнителничнѣ-тѣ суммѣ за остало-то врѣмя до срока, нѣ и лихвѣ отъ тѣхъ лихвѣ*. За объясненіе да вземемъ прѣминѣлый примѣръ.

Банкырѣ купува мѣнителницѣ отъ 4850 грошя прѣди $13\frac{1}{2}$ мѣсяцы до срока, по $\frac{3}{4}$ отъ 100 на мѣсяцъ: да ся направи отбивъ-тъ и да ся опредѣли сумма-та, коя-то трѣбва да ся добые отъ неѣ въ брой.

Ные видѣхмы, че за $13\frac{1}{2}$ мѣсяцы пада ся лихва $\frac{81}{8}$ гр. отъ сто. Сега, вмѣсто това, гдѣ-то да отбива лихвѣ $\frac{81}{8}$ гр. отъ всякои $100 + \frac{81}{8}$, банкырѣ-тъ отбива пакъ тѣя проценты отъ всякои 100 грошя на мѣнителничнѣ-тѣ суммѣ, по съразмѣрность:

$$100 : 4850 = 100 - \frac{81}{8} : x.$$

отгдѣ-то излиза сумма $x = 4358\frac{15}{16}$ грошя, кои-то банкырѣ-тъ е длѣженъ да заплати за мѣнителницѣ-тѣ. Спорядъ *първый начинъ* тя бѣше $= 4404\frac{76}{881}$ грошя; така що-то между $4404\frac{76}{881}$ и $4358\frac{15}{16}$ излиза разность $45\frac{2097}{14096}$ грошя